REGED No N45
M 3813

దయచేయండి!
మీరుండుట అవసరములు
కన్నిటికీ—
అచర్య కేంద్రము
ఆనందభాండార్
సుల్తానుబజారు
కందస్వామి మార్కెట్టువద్ద
హైదరాబాదు - దక్కిణ్
(స్త్రీరత్నులకు)
మంత్రప్రగడ వేంకటేశ్వరరావు

ప్రచురింపబడుచున్నగల
గ్రంథములు
కారల సంవత్సర ప్రచురణము
స్టాకులో వెలువ నున్నవి.
360 పేజీల పుస్తకములు
రు. 3-8-0 మాత్రమే
వైదికధర్మగ్రంథమంజరి
సుల్తానుబజారు కందస్వామి
మార్కెటువద్ద హైదరాబాదు. దక్కిణ్
(వ్రాతకుపు:
మం. వేంకటేశ్వరరావు

సంపుటము ౧౯ ● హైదరాబాదు దక్కిణ్ కా. శ. ౧౯౬౬ కారణ సం. ఫాల్గుణ ౩౯ (౪-౩-౧౩౪౪ వ.) గురువారము 10 మార్చి ● సంచిక ౧౨

బ్రిటిషు వ్యాపారసంస్థలకు ప్రత్యేకస్వాత్యాలు తొలగించాలే

ఇండియా చట్టములో మార్పు అవసరము

(కార్తవీర్య మార్చి ౨)

భారతదేశములో బ్రిటిషు వ్యాపారసంస్థలకు ప్రత్యేక నిరసనశక్తులను ప్రసాదించుచున్నవగుటకు ఇండియా చట్టమునందలి ౧౧౧ మరియు ౧౩౦వ వరసన్నిని విలంగనేయ వలెనని ఇటీవల ఆంధ్రదేశమున స్త్రీమహా సభలవారుగాను నేటి శాసనసభలో ప్రముఖులగు ఆంధ్రులు తీర్మానము ప్రవేశపెట్టుటా యిట్లనియ నిలిచి.

"బ్రిటిషువారు తమిందరనలను భారతదేశమే నందు రాజకీయమార్పులు జరుగునప్పుడు ప్రవేశపెట్టబడి ఇవి ఒప్పుకొనేసే వరి. దేశంలోని వాణిజ్యాభివృద్ధికేదేదుపకరిస్తాయో అవిమరింత ఒప్పుకొనినవి. ఇంతేగాక భారతదేశానికి రాజాలాభము యిచ్చియున్నాము. వాటన్నిటికి పూచీగా యీ హక్కులను మానుకోవలెనని అన్నారు. కాని యిప్పుడు దండెత్తిరిగింది. భారతదేశం అప్పులపాలయి తీర్చింది. పైగా ఇంకా కోట్లకొద్దీ పాపులు ఇండియానుండి అప్పుతీసుకొని కూర్చున్నది. ఈ సత్రిక్షుల్లో యీ ప్రత్యేకహక్కులు అవసరమేమున్నది. ఇంతేగాక బ్రిటిషువ్యాపారులకు ఆదాయమున్నది. రోగాలా ప్రత్యేక రక్షణే. ఇట్టి వక్షపాతమును శీఘ్రమగు గాంధిగారును ఇతర భారతీయనాయకులేగాక సైమన్ కమిషనువారును, కొందరుబ్రిటిషు కాన్సర్వెటివులును సహ ఎత్తుడ్డు పెంకాలోగానుగూడ నిరసించిరి.

"ఇండియా బ్రిటిషువారిదని గొప్పవ్యాపారములకు యిట్టి ఆక్రమ పాలిత్రహణము చేయుంటలా దేశాన ప్రధాన పురోహితుడై ఇంగ్లండుకుపోయి స్వదేశ నవ అభివృద్ధి కాశనమట్టుకు సహ అడ్డుపడేలాగ్గాను" అని సుబేదార్గారనిరి.

బ్రిటిషు రంపెనీ కాశీయిసస్టిటీటేరుకాదిపతి కంపెనీకి అగ్నిపుల్లలు తయారుచేయుటకు ప్రత్యేక హక్కులు యిచ్చినందువల్ల అనేక భారతీయ అగ్గిపుల్లల వ్యాపార సంస్థలు గొప్పదెబ్బతిన్నవి. నిజానికి ప్రభుత్వ వారికిల్లు ఇండియాయందలి సమ్యగ్రక్షణ ఇవి చెప్పగా సమ్మతి గట్టి ౪౨ కాళ్ళాలాగా మూసి వేయబడినవి.

ఇండియా దళసమస్యలుబట్టి ఇట్టిదళిద్రగానూడుగు ఇ చేయబడు కీటులేకుండాచేయ ఇదివరకవ్వనే దానిలో సవరింపబడు మార్పులు యిటికంటదనిన.

"ఆమెరికాగారుగూడా భారత రాష్ట్ర సమితి వారితో, భారతదేశము పూర్తియైన ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము నవుపడిస్తున్నది. ఇప్పుడు గనుక ఆదేశము తన ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము లభ్యమైన చేసుకొనుటకై తగిన కర్మ దనవలంబించుచోటనుండి భారతప్రభుత్వమునే తప్పు" అని చెప్పి కార్యకరణకయిన ప్రతిపత్తిప్పుడు ప్రైవేటు ఉద్యమమునెప్పు సుదేదాయగుడ తమ ఉపన్యాసమును సంగించిరి.

అభివృద్ధి ఏర్పాట్లనేయుద్యగిరి అర్థిశేఖరలారాగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు. భారతీయుల భాధిరాజ్యాంగ సమందు బ్రిటిషువ్యాపారసంస్థలకు ప్రత్యేకహక్కులు కలిపించుట, యాంతకుని విశ్వాసమగా యీమధ్యన చేసిన ప్రకటనయందు బ్రిటిషుప్రభుత్వము తెలిపినదియు అవిశ్వసనీయమనో ముందు రాబోయే భారతప్రభుత్వమును బారిన్ సంప్రదించుకొంటారని ఆంధ్రదేశ ఇ సమ్యగ్రక్షణ యిందిశూన్యమనుచారమాటలుచేసినగుని యీయంగారనియు తెలిపెను. పిమ్మటనలాగ్గాను, పట్టమనందరి యిందియమనువల్ల భారతమ అనుకవమను, అతిశయమగ్గిన బ్రిటిషు వ్యాపారసంస్థలు వృద్ధిశాంపొందునని యిచ్చి వాటికి భారతీయసంస్థలు పోటీ చేయుశాలవనియు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో భారతసంస్థలకు ఇండియాప్రజలిత్తుచు ఏదిరమగాను దొర్కునజాలదనియు, పిమ్మట్లలో యిందియాన ఎట్టిప్రయత్నము రాయిస్తూ ఆది పన్నుపనుచున్నవి ఎన్నుగా సత్యయింపకూడాదని అంకవకకూయిప్పటి వ్యాపార పరిస్థితుల పట్టియుంచుకుంటూ ఏదైనకూ ఏర్పాటుచేసి భారతదేశపు వ్యాపారమునకు దెబ్బ తగులకుండ చేయవలెని యున్నదని ఒప్పుకొనిరి. భారతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ కార్యక్రమము అప్పుడే మొదలైనదని, యిదివియమునన్ని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమనోగోలు. ఆమెరికాలోను కర్మిందు వాటిలో కమలుగూడా శాసనసభనాకిక్కశతో నిరసించవలసి గలదనుగూడా రలాల్గారు తెలిపిరి. అంతటితో యీమధ్య ముగిసెను.

(ఆంధ్రుల చాంద్ర) సంవత్సరాది నిర్ణయము

(శంకరంపేట ౨ మార్చి)

ఈ సంవత్సరమున అరిత్రైత్ర శుద్ధ త్రయోదశి గురువారమున సంవత్సరాది యగునా?

లేక నిజత్రైత్ర శుద్ధ త్రయోదశి శుక్రవారమున సంవత్సరాదియగునా?

నిజత్రి అరిత్రైత్రశుద్ధ పౌర్ణిమనా నిజత్రైత్రశుద్ధ పౌర్ణిమనా వారాదిపరిస్థితి గొరు శుక్లపక్షలో నిర్ణయ రాజకర్యమలందరా లేక నిర్ణయిలో నొకరికే రాజకర్యమా అన్న అయిన గొరు శుక్లపక్షలో ఎవరు రాజగుదురని శంక యుదయించుచున్నది.

వా॥ సుబ్రహ్మణ్యశర్మ అగ్రగణ్యులు పాలిత్వేన సుబ్రహ్మణ్య మారవిత్రవర్తన వర్తమాన్తి॥ వా॥ రాయ ధ్వయం రాష్ట్రపాత పాలం. యస్య ప్రమాణమస్య వాక్యే రాజకార్యమ మహంతరస్య తెలియుచున్నది. యుద్ధజయతో సర్వయుంలో నెవ్వరు రాజ్యారి మనుకు గుదురనిన ప్లా॥ అనుకొనిరిగద నైత్రశుక్ల నవమీదేనాం। కథమపిసుదురాలా ద్వారాపాలయాపలం॥ వ్యోగాన ఇరిమనింత్రి కిర్తి॥ గర్గసుబ్రహ్మణ్యమనిని సరిగి॥ వెబాబ్రహ్మణ్యస్థమేవ॥ మరియుమ్మన్తి భూపాలాన్ ప్లా॥ యస్మిన్ పక్షేదుర్గాధిరోగ ఇరిగదిరోపేతస్తరా ప్రదర్యో విత్తిమాన వాపరోగ్యోదయ సమయ గోచర పౌర్ణిమ పక్షాన్దాదిపక్షస్య త్రైత్రప్రతిపద సమకవ్యార్థ బోధ్యదిపో సిపక్షాన్ సర్వస్య సుమీంత్రి శృంగిత్రి తి సమగ్రం యాత్రేత్రపమేవ॥ ఇత్యాదిసిద్ధాంత వచనములందన అరిత్రైత్రశుక్ల పౌర్ణిమన నాడి సంవత్సరాది యనియు నీ ప్రకటమాసాన పౌర్ణిమన వారాదిపరిదుగు గురువే అనియు, సర్వుదుగున్న యనియు (నిర్ణయ కౌముదిన) ప్లా॥ యస్మిన్ పక్షే యదా త్రైత్రి॥ అరిమాసోభవేత్తదా॥ అరిమాసం నవీ వర్తమ్ల నిజత్రైత్రి వాదనిం॥ అల్పదానం క్రతు సంగి గర్గ శ్రీపతిపేదేలా॥ యస్య పర్యమాన వరసమ వర్తమానసమ్మదా॥ యస్మిన్ నిజత్రి కౌముదియందే మయూ॥ వచనమ, ప్లా॥ త్రైత్రాసి స్మాత్ యస్మాన పూర్వో॥ సిద్ధాన్తరా॥ అలమక్రిత్రాది॥ మరియు గర్గవచనమున, ప్లా॥ మరి॥ చే త్రైత్రమాస్య సర్వోత్తమాదిమాత్రే॥ రహస్యాత్రేత్రో రాజా కల్పిత్రా బౌత్రిత్రిత్రా యస్య ప్రమాణ వచనమువలన పై వచనము ఉయ మాసమో గూరిపడ్డిన సంగ్రమున మాత్రమ వర్తియనియు, ప్రమాణమైనవి సంవత్సరమును వర్తించదనియు తెలియగలిగి. కావున అరిత్రైత్రశుక్ల ప్రమాణ సుబ్రహ్మణ్యనే. వక్తురాత్రి ప్రయత్న త్రైత్రాన్ సిద్ధాంతమను కక్షిలం సంగాగ వ్రసిద్ధాయుం చేయుగనినవి మరియు అరిత్రైత్రశుక్ల ప్రతిపద వారాదిపరిదుగు గురువు రాలగును.

ఇట్లు
వెంకట రాజేశ్వర జ్యోషి
సంగారెడ్డి కర్త

కామారెడ్డిపై ఆంక్ష

హైదరాబాదు రక్షణ విషయమంత్రిగారు శ్రీరాం తల సమావేశాలు, గోపాలంపుగాగ్రత్త జరిగినవి వరుసలు పీటలేరని ప్రకటనలువాడు అంకిపెట్టినారు, దీనికి కారణమేమనగా ఎంగ్రహాపేరార్థ ఇటు రాని నారాయణపెట్టినారు ఎల్లగొండ జిల్లాలో వర్షమవలను చేయుచున్న సమయమలో ఆనగాను రాజాకారో ఏమిరంగనుకుని ఏర్పాటుచేసినారని.

వరంగల్లు గీతాపరిషత్ స్థాపన

౨౦-౨-౧౩౪ నేడు శ్రీయుత పెద్దాడి పల్లాగేరు ఇంగారు ఎమ్మెల్యేగారు అనుగు పీటలనాలో శ్రీపంచమి నాడు వస్త్రనాదపెట్టి అధ్యక్షుడు కార్యక్షుడు పెంచుకొనవలసినట్టుగాను వలెనని. ఉపాధ్యక్షులు. కార్యదర్శులు, కోశాధ్యక్షులు, పెద్దిగా సభ్యులుగాను ప. కార్యదర్శి—ప్రాంతపురం తాలూకావారి గారుగోళ్ళపెట్టి. పెనగొట్టి ఉండగలేరుగాను.

సద్యుడు
బాగంటి కాళ్ళరిరంగి కాళ్ళగారు
ముసిపట్టి రామానుజాచారిగారు
మునిగాండ ఉమా మహేశ్వరరావుగారు
మునిగాండ శంకర కాళ్ళగారు
వినియను
కోళ్ళపల్లి మరుం సత్యనారాయణ రావు

చిన్నకథ

ఐశ్వర్యం వస్తే....?

(వరణికోట శ్రీనివాసులు)

(౧)

అప్రమేయం కాయకష్టం చేసి చెమటలు ఒడిసి ఆకలు అర్థించుకున్న కొండరాలు మాత్రం కొంగులో మూటగట్టుకొని వస్త్రంలు మంచి వస్త్రాలు, తనగుడిసెపైన ఒక కప్పుకోలు....పాడుంకపడుచు.. దూరాన్నొచ్చున్న తన గుడిసెనుండి పొగలేచి ఆకాశాన్ని ఇంబుగోవడంతో తన ఆకలిని చల్లార్చుకునేకి తర్వి అన్నం ఉడికిస్తుందనీ అనుకుంటూ నడకను వేగం చేశాడు.

కాళ్లన చెప్పులూకాని, తలకు ఒక గుడ్డకాని లేదు....గుడిసెలో తన మనవరత్తి శవ్వయిందేమో లేదు....కొంగులో కొండరాలు మాత్రం వున్నాయి.. అయినా అతను సంతోషంగానే వున్నాడు.

మంగళవాయిద్యాలతో ఒకపెళ్లి ఊరేగింపు తన చెవుకు గుండా వస్తూవుంది. ముందు రాజు వారి యొక్క పెళ్లి వ. కాళ్ళాలు బుర్రలోతి గాలు ఒకపెళ్లి గీతాన్ని పాడుతూ గర్వంగా నడవతూ ముందు వెళ్లారు.

"రోజు వస్తుంది" అన్నారు. పిలగేనివు కుంగుతున్న కొడుకు....

"రోజు ఒక్కటేనో కాదు. నడవడానికి మాకు మాకా అధికారం వుంది." అన్నాడు. కళ్లతిప్పి.....అహంకారంగా కాళ్ళుపట్టి చూచేశారు ఆతన్నిర్లక్ష్యపు త్రుప్తిని...ఊగేగినవి మందుకు పోలూనేవుంది.... దాని మంగళవాయిద్యాల రుగ్ల వస్త్రపు రీపాలు పెంచుచుర్రోరిపెట్టుకొంటుంది.కరిరమంతర్వస్తుకు పైచుట్టి....దానిరోపాటు ఆనాడు అర్థించిన అదాలు రెండూ ఎదో కదిపోయినాయి. అతని హృదయం బద్దలయింది.....నలుదిక్కులా తీవ్రపు అవరిలను కలదున్నాయి. అక్కులుకో నిండినకళ్లతో అలా శూన్యపై చూస్తూ ఇలాగ అన్నాడు.

"దేవుడా! మా మనవరాలి పెళ్ళి ఇలాగే జరుగుతుందా? మా ఆమాలన్నిటిని నేను పాడు చేయ దాని కే నా... అయినా నీకు ఇట్టి శిక్షపడడానికి యేమి అవసరం!"

[సుబర్బన్ సోలా పిలగాడునుండి ఆనువాదం]

సదాశివపేటలో హోలీ ఉత్సవము

సదాశివపేటలో స్థానికప్రజలిచేతనందున గ్రామము మిమిపడబడినది, కావున హోలీ ఉత్సవము ఉద్భవ పూర్వకమగా జరుపబడలేదు. ౨౪ సంవత్సరములు హోలీ పండుగనాడు ఆడుకు బయటకంగు మెలగలగనివి చెప్పినవి. రంగు తీవ్రమగువిధినినందు లేక ఇతరుగు శుద్రమైన దుష్టులపై రంగునద్దలేదని తెలియుచున్నది.

మిది ౨౦-౨-౧౩౪ నాడు ప్రాతః ౧ గంటలకు శ్రీ పిండారు వీరభద్రగారింటలో స్థానికుల ఆధ్వర్యమనుసరించినందు బ్రహ్మ చుట్టుకు రాదిలం లేదు. దమనాల శ్రీ శంకరశేఖరాలు హోలీ విషయము మాట్లాడిరి. తదనంతరే స్వయం కూలాలు శ్రీ కవిరంగారావు సంబంధ దివసమని మాతాన్న త్రిగ్రహాలకు అర్చనము చేయుచునెను.

కాస్త్రసంబంధులాలు గిర్రున తిరిగాయి కాలంద రంగో.

అతోరాత్రాదుర్వస్థనకి, దేహసౌందర్యాన్ని అమ్ము కొని, యిన్నోవత్సరాలు అగ్రమాలుచేసి కాసల సినంత ధనం ఆర్జించినారు ఆశక్తులేని..... అయిన దశగ కృ॥ జీవితాలు .....సుంకలేని సుందరాదిని గాస్త్ర పొందాలు ..... కాబట్టినంత ధనం యెంద రలో పరిణామము.

అనాడు యేనుగుపై యెక్కి పెళ్లి తిరిగిన ఇంజనీరవస్త్రాన్నారు ఏమగు దస్తున ఆగిపోయి ..... "బాంబులో అన్నారు ఆనుజేవి.

"ఇదుగా...బాంబిల్లా పూరేగినట్టు వస్త్రాయన్ని ని" అన్నాడు నౌకర్లు.

రంగాలందను కొట్టాండి....రోజ్లాపై పనగుస్తూ యీ విధంగ మమ్ముల కృపనెట్టుకొనినే బాగ్యమేదేం అతిశాయమంది."

చెబ్బలవర్గం అరంధకమయింది. హోలీకారాలు చేస్తూ హా పాళ్ళు వస్త్రపైకెలా పడుగెస్తారు. ప్రాణాలు కడిచుకుపోయినాయి పూచిపాళ్ళరోగన తర్వగుల ఆ ముసలీవిని ఎలాగా రక్షాకు పరిణామ.

"నన్ను ఏమగునుందో పెంచనే చెంపేయాలి అన్నాడు. పెంచనే రోజ్లపట్టాన బిలగగల అట్టలను వరకు కూర్చోన్నాడు. మహా వినయంగా చేతులు తోరిపెట్టారు పిలగాళ్లు అతనికి ఆకలు ఆవరుపట్టాయి....రగమదంచే పిలిన కళ్ళలో ఆశాలు మన్నువు చూస్తూ ఎలాగ అన్నారు.

"దేవుడా! తన మనవాళ్ళ వద్ద వరంలేదు. పుండ్రాలకి కానికి గాస్త పొందాలేవు....పిల్లలని మందుపు పుట్టిందాను. ఈ క్రమంలలో"... ధనవంతులను మమ్ముల్ని బ్రోచేదెంత వరుసనియాక్కుడ మా ఆమాలన్నిటిని నేను పాడు చేయ దాని కే నా... అయినా నీకు ఈ శిక్షపడడానికి యేమి అవసరం!"

చంద్రసాగరం ప్రాజెక్టు

(స్వ. వి.) కా॥౧౦-౨-౩౪వ..

పై ప్రాజెక్టు అర్థం పేలకాబూరాలో నేనికటి ఇట్టి ప్రాజెక్టు కట్టబడు ఎనిమిదలంబు. కనీసము మూడుమాసాలయినంతమన్నవి యిప్పుడుమాత్రం సరిపడవం నాలుగు వందలంపుడు పనిచేయుచున్నారు కాని అట్టిపూలీలను పనిమైనమార్గములో దాన్యమలందుకుటలేదు నామకార్థం పని ప్రచారపుడుకాలం దండాధరలలో యిచ్చిన అట్టిదుకాలంలో నూరుగు పొరుగునని చెప్పలేకేగాని అట్టినూరులు చూచుటకు పూర్తిపరమగా అగుపడుతున్నవి ఎంత దవలని లగేసుకూలీలుపారుపోయినవారినే దొంగమార్కెటు ద్వారా ధాన్యదుర్గాలకెళ్ళి పోయిందనున్నారు కొన్నిట్లు దిద్దుకొనుటలేదు ఇట్టి ప్రాజెక్టులో ఎదరేసే అనేక దూరిపుకు పరిశీలనా బ్రాంతు కడుపున్నది చెప్పి పనిచేయుచేదు.

గోకుడుకు
అమోఘమయిన మందు
రెపంటో
౩, 1-2-0 మరియు 0-7, 0
జె. అండ్ జె. డివేక్
హైదరాబాదు
దక్కిణ్

పన్నెండవ నిజాంరాష్ట్రీయ ఆంధ్రమహాసభ
ఓరుగల్లు.
[మడికొండ వాకిటి]
అధివేశనము ౧౬, ౧౮, ౧౯
మార్చి ౨౦, ౨౧, ౨౨ తారీఖుల సం. చైత్ర శు. ౮, ౯, ౧౦
ఖుచ, గుచ, శుచ, వారి ...లు
ఆంధ్రమహాసభ సభ్యులు ఉపస్థితులగుగా
నిజాంయిన ఆంధ్రమహాసభ
ఆంధ్రమహాసభ ఉపరాష్ట్రపతులగు కమ్యూనిస్టులగారు
పదారణాల ఆంధ్రమహాసభ

గో ల

రారణ సంఘ

నేత ?

హైద్రాబాదు రాజ్యము
ముసురుకొని పిగ్గాలు

నేటికిని హైద్రాబాదులోని జల్లపదులు, తివారీలు, జగత్ప్రసిద్ధమైనవి. చన్నపినూనా వగుపులో హైద్రాబాదులో మూలపాలు ప్రసిద్ధి. అట్టి హైద్రాబాదులో ఒకటిగద్వాల సంస్థానములోనిది కాశీనాథ రాంగ్రేసులో తత్త్వము బహుపురి పొందియుండెను. నేటికిని గద్వాలలోనిరాజాలోనిని నే తత్పరిపరియనా ప్రజలు అవుచుండెను. దానిసంస్థాన ప్రయోజనము యూరోపు బట్టలు నేసుటయందేసి జీడేసుపేరొంది యాపాలు అమ్మడం చేయుచున్నవి. దమ సంస్థానములోని ఆనంతపురంలోని నూల్ కొలది మగ్గాలు పొయ్యాపా కైపోయెను. కాన్సి సంస్థానాలలో నూల్ పోతరాజులు ప్రైవ ఆగోలిచేసిన మెహతాబ్రాయిన్నను అనగా మగ్గం మన్నను నుత్తిపరను పనులు చేస్తూనవచ్చినారు. గాంధీగారి ఖాదీయుద్యమం యొక్క ప్రభావము హైద్రాబాదు రాజ్యములో కనబడనేదు. కోళ్లలోని ఖాదీపరిశ్రమను కొందలు నుంచిపోతూ సాగించుచున్నారు. హైద్రాబాదు స్థానము లక్షప్రసిద్ధి. అట్టిదిద్ద యి ... నూ తగ్గనేదు.

మహ పదిమాం ప్రజుత్వనూరు కోటి వ్యయములో ప్రగ్రణ్యులని చేరొందిన వారైనను శ్రీరామ సాదాజీపనమును జీవించువారు. వారినిచూచినైన వారిగ్రణులు మించిపోవనమనుక అలవాటు పడుచుచేరు. "నాగాక్ష పరిశ్రమలను నేనుచేయిస్తాను" "నేనుగోలకొండ సబ్బులపేరాదు లాగా" "పరిశ్రమలు వృద్ధికావాలెను"అని శ్రీరామ సబుమారు నెలవిచ్చియుండెను. ఈవాక్యాలను రూపారావి ప్రజలు సరిగా గమనించిన వారుగాను, ప్రపంచకీర్తి నిచ్చుగాకలవాలైనదో రాజుమార్కీ పరిశ్రమనే ప్రచారి ఆగోర్దారుపనుగా, ప్రజలుసూత్రమిం పడలిపోయుండెను. మార్కీ పరిశ్రమం ప్రేమనిలయుగా శ్రీవారి కుందినల్లగాచారి ఆగోర్దారుల కుందినఅయిన కొందరుఅవ్వాయయగా ఎన్నదోయాత్రి యేర్పాట్లను ముందు ఉద్దయిన మొహతాబ్రాయిన్నను సారావారి నుండియేల వనూలు చేస్తూనవచ్చినారు. ఆగోర్దారుపైన రాజాలు మహారాజులు రాణులు మహారాణులు, నవాబులు, జంగులు, దొరలు, బేగములు, స్థానిపరు రమ దేవిమీరో ఇద్దరాన్నాత్రి నమ్మకం విదేశీపదంపి చేసనేమి రూపులెట్టిన్నారు. దీనిశ్రేష్ఠిగుణ. నినాదాలిచ్చిన్నారు. ముగ్ధ. పరిశ్రమిల్లిపోయి ... పగ్గా ఉన్నెలత్తు మొత్తపడేమేన కర్మలు కీలుంటి యెంచుచు. కొనుచేసేను.

ఇదివఱ్ఱుంచగ్గా నేతగాండ్లు మిల్లుల రోటిపై చేసుచేత పిండిపోయిన సుగ్గాను మిల్లులందు గట్టిపరి మరోరోటిపనులను కొలిపినట్లు ... రోటిపనుల ... ఇతర వృత్తుల నుండిపోయినవి. ఇందులో ఈయుద్యోగ నాపలిచి నుపన బట్టిపాత మగ్గాలను చుట్టుమరిచి పనిచ్చారుపుచు చిరి. కాని రిక్ష నూ ... వస్త్ర భయమైనాను. పర్యవసానం ఏ ఇబ్బందులు కలిగిన రంగోపుల పర పైనాను సన్నటులు అవన్నగా ... ... ప్రోలు అవిరామపుపాన పెద్ద ... ... కేరు. కానీ ... ...

హిందూదేశము లోని లక్ష్య పరిశ్రమ

రచన:- కొండేపూడి సుబ్బారావు, ఏ. బి. ఇ. పి.

హిందూదేశము లక్ష్యపరిశ్రమను అభివృద్ధిచేయవలసినదని ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞులు, పత్రికలు హిందూదేశం యొక్క పరిస్థితిని గమనించి, లక్ష్యము ఇచ్చుట వేరే అంశాలు వేరే అంశాలు అన్నట్లుగా ప్రవర్తించుట కొనసాగిస్తూనే ఉన్నారు. ఇటీవల ఇండియా గవర్నమెంటు వారు నియమించిన ఇండస్ట్రియల్ ఇన్క్వయరీ కమిటీ (inquiring committee) కి బ్రిగేడియర్ జనరల్ జార్జ్ డుడ్ గారు ఇచ్చిన నివేదికలో కూడా ఇదే అంశం కలదు. అన్ని రకాల పరిశ్రమలు కొరవడుటచే అన్ని రకాల గ్రామవాసులు కొరవడుట వలన ఇండియా పరిశ్రమలు పెంచుటకు ఇంగ్లీషు వారు ఎంతో ప్రయత్నించి పరిశ్రమలు నెలకొల్పి, ఇండియా ప్రజలకు ఉద్యోగాలు కల్పించి, ఇండియా ఆర్థికస్థితిని అభివృద్ధి చేయవలసి ఉన్నదని ఇండియా గవర్నమెంటు వారు ఇచ్చిన నివేదిక ఇదివరకే ఇండియా ప్రజలకు తెలిసినదే. అయినప్పటికీ ఇండియా పరిశ్రమలు అభివృద్ధి కాకపోవుటకు కారణములు ఏమి? అని ఆలోచించి, ఇండియా పరిశ్రమలు అభివృద్ధి కాకపోవుటకు కారణములు తెలుసుకొని, వాటిని తొలగించి, పరిశ్రమలు

గోలకొండ పత్రిక

Golkonda Patrika

Vol 19 No 83

Published on every Monday and Thursday, Hyderabad-Dn

స్వామీన్

కాఫ్ - కిల్సు

దగ్గులుకొంపలు, గొంతు బాధిలుపోగొట్టును

ఏజెంటు:- టి. శె. మొరలియార్

ఇంపీరియల్ పోస్టాఫీసులేన్ హైదరాబాదు

తే - 3 - 45

వ్యవసాయ విజ్ఞానం:—

బొగ్గుపులుసు గాలిఅంటే?

ఒకరైతు:—దీనిమాట్లాడిందేమిటి? మొక్కలకు కావలసిన సారాలు గాల్లో దొరుకుతుంది. కొన్ని గాలిలోనుండి దొరుకుతాయన్నారు. గాలిలో నుండి ఏమి దొరుకుతాయి?

వ్యవ:—మొక్కల ఆహారపదార్థాలన్నీ మట్టిలోనుండి పీల్చబడి కాకి చేట్టుద్వారా రావలసిందే. ఒకటి మాత్రం గాలిలో ఉంది. అదే బొగ్గుపులుసు గాలి.

ఇంకొకరైతు:—బొగ్గుపులుసు గాలి అంటే?

వ్యవ:—చెట్లకు మసి చుట్టు ఉన్నగాలిలో దుమ్ము మైనపి వంటకు నత్రజని, ఒకవంకు ప్రాణవాయువు కలిసి ఉన్నాయి. కలిసి అంటే—ఇనుప పంచదార కలిసినట్టు అనుకోండి—రెండూకలసి ఉన్నప్పటికి వీరి ఉనికులు వేరువేరుగా ఉంటాయి. దీన్ని పొడికలియక అంటారు.

మరొకరైతు:—మరో రకం కలియు ఉంటా?

వ్యవ:—కిటస్తాయి, ఒకటిగా అయినట్లు పరమాణువులు ఇంకోదానితో సంయుక్తం, అంటే బ్రహ్మ పొందే యంత్రే రసాయనికంగా కలిసి ఉండటం అంటారు ఎలాగంటే—ఇంత గంధకం గాలితో కాల్చి మనకోండి. అప్పుడు గంధకం సమాణువులు ఒక్కొక్కటి రెండు ప్రాణవాయువు అణువులతోనూ కలిసి (గంధకి ద్వక్షిడ అనేది) ఒక వాయువైన గాలి దేరుతుంటుంది. మనకిగ్గా కాల్చేమనకోండి. అప్పుడు బొగ్గు, ప్రాణవాయువు ఇలాగే కలిసి బొగ్గుపులుసు గాలి అనేగాలి ఎర్పడుతుంది. గాలిలో ఉండే బొగ్గుపులుసుగాలి దాదే ప్రతి నివసుల మనుష్యులు, జంతువులు గాలి పీల్చుకుని, మళ్లీ బయటికి విడిచేసే గాలిలో ఈ బొగ్గుపులుసు గాలి విస్తారంగా ఉంటుంది. ఇది ఏలాగొచ్చిందంటారా? లోపలికి పీల్చిన గాలిలోని ప్రాణవాయువు, తనిని తిన్నదంగానుంచి, రక్తంలో ప్రవేశించి శరీరంలో ప్రతిదానికి వెళుతుంది. తిన్న ఆహారంలో సారం కూడా ఆ రక్తంలో వస్తుంది. ఈ సారాలు ప్రాణవాయువుతో కలిసినప్పుడు శరీరానికి కావలసిన వేడి, శక్తి వస్తుంది. వచ్చినాని పదార్థాలు కొంత బొగ్గుపులుసుగాలిగా మారినట్లు రక్తంద్వారా చివరికి తిన్నదంతా వచ్చి. అట్టాడుతుంది మనం పిలిచిపెట్టే గాలిలోంచి బయటికి పోతాయి. ఇలాగ ప్రతీ జీవరాసి. గాలిలోనున్న ప్రాణవాయువును పీల్చుకోటం, బొగ్గుపులుసు గాలి విడిచిపెట్టడం అనుగుణం ఉంది ఈ పనొక్కటే జరిగి తీరిపోయేటి గాలి అంతా బొగ్గుపులుసు గాలిలో నిండిపోయి అంతా చచ్చి చెడుతుంటాం.

ఇంకొకరైతు — విచిత్రాలండీ, ఇది?

వ్యవ:—విచిత్రమేమిటి? గాలి విషమాలే అని చెప్పాలి. ఇది మనకు పనికిరాదు. ఎక్కువమందిని గినుకు ఒక గదిలోపెట్టి, రకుపులన్నీ మూసుకుంటే మంచి రచ్చ పడతుందిగదు. ఈ బొగ్గుపులుసు గాలి ఎక్కువై, క్రమంతిలో కూడా ఈ పనే జరుగును—నష్టకోర్తి తగిన చోర్యాలు చేయుచూపోతే.

రైతు.—ఏమిటండి, ఆ యోచ్చాట్లు!

వ్యవ:—ఈ బొగ్గుపులుసు గాలిలో నున్న బొగ్గు మొక్కలకు కావాలి; తీసుకుంటాయి.

రైతు.—ఏలా తీసుకుంటాయి, మొక్కలకి ముక్కులున్నాయా?

వ్యవ:—వాటి ఆకులనిండా రోటాలోల్లు సూక్ష్మమైన వాళ్లకులాంటి రంధ్రాలున్నాయి. వీటిలోంచి ఈ బొగ్గుపులుసు గాలి తీసుకుని, రీండ్లో దన్న బొగ్గు విడదీసుకుని, ప్రాణవాయువును, ఒకటికి విడిచేస్తాయి. ఇది మళ్లీ అంతరువుంక వరకోస్తుంది అంటుకుని విరిచే బొగ్గుపులుసు గాలి, మొక్కలకు, అవి విడిచే ప్రాణవాయువు అంటుపులుసు ఆధారం. అందుకేవర్షాలుళ్లో మంచిగారిదొరుకుతుంది, వర్షాలు అంత ఆరోగ్యకరమైనవి. ఇలాంటి మొక్కలు పెంచడం ఇలా చెయగాలి చిరిపోని ప్రాణవాయువును అస్తారుంటే.

రైతు:—ఈ బొగ్గుపులుసు గాలి ఏమి చేసుకుంటాయి మొక్కలు?

వ్యవ:—దీన్లో బొగ్గును తీసుకుంటాయి చెప్పానా. ఇదిగాక అమినోయిలుంటే చెప్పాలి. మిగతా ఆహార సారాలు వస్తాయి. అవు, పీల్చబడిన కలుపుకుంటాయి—తన పనికి కావలసిన శక్తి సూర్యరశ్మియొక్కుంటి తీసుకుంటాయి. రకిని మొట్టమొదట రక్కెర పదార్థాలు తయారు చేస్తుంది. (రక్కెరలంటే ఎమినోయిలువ్వాడు—బొగ్గు ప్రాణవాయువు, ఒక జని కలిసి పిర్చిన్నకే) బొగ్గు గాలి లోనుండి తీసుకుంటా. మిగతా రెండుగాల్లూ నీరు లోపలున్నవే. చల్లారక రక్కెర పదార్థం పీచిలా మారుతుంది.

మళ్లీ అయా మొక్కలకు కావల్సినట్టే ఇది సరిపుచ్చుకోగాను, తక్కువగాను, తమదేశంగ, మూసకట్టుకలిపిన మారి అన్ని రకాలను వెళ్లి మొక్కలు ఎదిగతాయి. మళ్లీ అవి గింజలు, దుంపలుగానైనాల్లో దాచి ఉంచుకొన్న వనికి పుష్టాయి—ఈ ఆహార పదార్థాలు. పిల్లకు మనము, జంతువులు రకి బతుకు దున్నాం. పోషణఇచ్చుటకే దిక్కిస్తుంటే. బొగ్గుపులుసు గారే; ఇది పీల్చల్లో కొంతం కిరిగి పుల్లదనం ఇస్తుంది.

రైతు:—మా తమషగా ఉన్నాయండి నష్టపోలో రహస్యాల్నిస్తాయి. మొక్కలు బతకటం, జంతువులు మనుష్యులు బతకటం— అవి మనకేయాలం— ఈ రహస్యాల్నిస్తాయి తెలుసుకున్నందుకు చెప్పాం!

వ్యవ:—సరి, కాస్త పరిశోధనకంటే ఏమిటిదను పన్నాడు! ఈ రహస్యాల్నిస్తాయి చెబుతూనేవాడే.

రైతు:—మీరు ఇవి పుస్తకాల్లో చదువుతారా?

వ్యవ:—పుస్తకాల్లో చదివినంత మాత్రాన అన్నీ తెలియవు. ప్రత్యక్షంగా ప్రయోగాలు చేసి నిజాలు చూడవలసిందే. ప్రాణవాయువు, ఒకటికి ఆనే గాల్లు రెండూంటికి ఏదువేయడం, పిలవటం ఈ రెయిం మిమగ్గిట్టరని ఇవన్నీ ప్రత్యక్షంగా చేస్తాం మొక్కలు ప్రాణవాయువును విడిచిపెట్టడం, జంతువులు బొగ్గుపులుసును గాలి విడవడం, ఇలాగ ప్రతిదీ ప్రయోగంచేసి చూస్తాం.

రైతు:—అవ్వు!

(పాఠిపందంలుండి)

జాబులు

హన్మకొండ తి. ౨౫-౩-౪౪

మహాశయా:

హిందువులు పండుగులు తెనాలి రామలింగని అల్లుడలే అమవైన నలమన ఇరిశించదమగుతు న్నుని ప్రస్తుతము శాలివాహన శకారంభము. ౧౧ న అర్థిశెహెస్తున అన్ని ఆంధ్రితయందు ప్రచరించి యు ఉగాది పెండుపే. ౧౧౪ అర్థిశెహెస్తు నాదేవ్వక మంచి పై రామలింగము అల్లు పండలో పెట్టుకొని నట్లు ది. ౧౯౪ అర్థాలోనాను తప్పక మారంతమైన మానమనను ఇచ్చి యున్నారు. అదిస్తైత్రము శుక్లపూర్ణమే కాని పాల్గుణ సంవత్సరము మాత్రము తప్పక అరంభమగుచున్నది, అదే చైత్రశుక్ల ౧ గురువారమైనది. ఉగాదిపండుగ ఎదినమైన ఆ వారాదినమేమి ఆ సంవత్సరమునకు రాజుకాగలదు. ఈ సూత్రమును బట్టి పాల్గుణ సంవత్సరమునకు రాజు గురువు. కావున తప్పక ఉగాదిపండుగుది. ౧౧ అర్థిశెహెస్తు గురువారం ఆగును. అట్లుగా నెలవిర్చినదినమే పరుగుగనుగో అనువత్సరంరాజు శుక్రవారం కావలయును, ఇందుచేతను అదిస్తైత్రము పాల్గుణ సంవత్సరములో నిదినాచి రావలే నని కాదు. అదిస్తైత్రము ఈ౧ నుండి పాల్గుణ సంవత్సర మని నిశ్చయక్క సంకల్పములోనను వాదిదుగునవ యోగింయనుగాని శాస్త్రహేతువని పాల్గుణ సంవత్సరము అని కాదనినాను సంవత్సరమని వాదు. చైత్ర ౧౧ నుండి ఒకచేళ మారమున్నయెడల మారుమ వెల్లిపోవనే పండుగు చేసికొను నిర్ణయత ముండను, కావున ఉగాది పండుగు చెలవ్వ ది, ౧౧ అర్థిశెహెస్తు గురువారమే యుండవలయును, దీనినిగురించి రాము తమ వుక్తియందు పెంచనే నిమర్శించవలసిన నమ్మదున్నాదను.

ఓదగల్లు జారిపోయినవనుండి ఒక శిర్మాసము హైద్రాబాదు జారిపోయినవనుక పండియుంటిమి కాని పరిచయపాసము శేరిపల్లగునుగదు. కావున రామీనని వెరవేట్టి దిక్కుమ్మల్లు (ప్రచేంపుడు, పండరావు పేరు. ఓదగల్లు

భారతీయనాయకుల విడుచుల?

జూలాలి రోగా

— —

లండన్, ఫిబ్రవరి ౨౩

ఇ. ఇంగ్లాండులోనే ప్రజలపై ప్రార్థ ఏన్ని ఎలుబడుగలవు. అంతకుపల్లా యూరపుయుద్ధ మను అంతమౌయుంటని లండన్లో ఆరచరు అనుకుంటన్నారు తమదర్శనాన్ని ధారరీయ దృష్టిలో దూస్తే భారతీయులామనులను చదివినగాను జూలాలలోగా విజ్ఞప్తిచేసే భారతీయవిద్యార్థులూలో ప్రతిపాదిస్తేనుం ఆనందన్నుగోగ ప్రజలు ఓటర్లకు తమనమ్మకరణమను అంగీ తమపార్టీకి బంగారపు కోవలయనుని ప్రయోగ్నుత్తుల్లు పదేయుదున్నవని ఒకశేలర్ పార్టీ సమ్మతాభిప్రాయ పదుదున్నాడు. అంగేనాక ఇక్కరనోగే జమానున్ను శేలర్పార్టీ జ మాచేశామవరకు ఇందిదూనవిద్యయమలో విమర్శ మను మాట్లుచేయుంటా ఈరకంగంటంటి ఇందిదూప్రస్తావించనను అందరిందుకనుటి ఏదైన అవి వ్యక్తిగతమైన మార్గమను దొరకినచో రాబోవు ఏన్ని కలలో ఇవనస్థమనను విజయమను చేసాడు అవశ్యకమన్నదని శేలర్పార్టీ రీజప్తు ఆరిస్తాడు మనుకున్నట్లు గూడ అతనుపడుచున్నాడు.

బిందికెలిప్పు

శ్రీ తారక పాల్లుబ్ బిజ్ఞ ౨౬-౩-౪౪.

స్టేషన్ పట్టణాలు లుగ్రామమలో గుడుగ పల్లెన్(౧౧౮౮)నైన గ్రామములుండు. దువుల సర్వాంశవాదు చిన్నగా ఒకచోటనుకాణము పెట్టం వలదు. ఇంకనును సర్వాంశ పకాలయిలో ఒక్కు బాపాలాకి ఒక్క చిన్నదు ఒక్క చొప్పుడు పాలి కివిని ఇవ్వుట. దూరాలలో పడినచోట పడుచుకు ఉండవు. అట్టిచో చేత్తు లని అంటారు. పాలకు పిలువగా ఉంటేనే పడుచుకుపడుచు ప్రేమ్యుడు లని పిల్లలకు పెట్టుకుని పనిచేయు కాలము కాలుపెట్టుట ఎల్లలు పడుచుకుపడుచు. ఈ చిన్నపుడు ఇవ్వుట గాని ఎక్కువ. ఇవ్వుట కొన్నిసార్లుమాన పెంచలేనిచో ఇవ్వుట ఇవ్వుట కొన్నిసార్లు ఇవ్వుట కొన్నిసార్లు ఇవ్వుట ఇవ్వుట కొన్నిసార్లు ఇవ్వుట ఇవ్వుట కొన్నిసార్లు ఇవ్వుట